

Strasbourg, 7.6.2016.
COM(2016) 377 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Akcijski plan za integraciju državljana trećih zemalja

1. UVOD

Europska su društva sve raznolikija, te će postajati još raznolikija. Danas u EU-u boravi 20 milijuna državljana trećih zemalja i oni predstavljaju 4 % njegova ukupnog stanovništva¹. Mobilnost ljudi u različitoj mjeri i zbog različitih razloga bit će obilježje svojstveno Europi i svijetu u 21. stoljeću, što znači da EU mora pojačati nastojanja u pogledu upravljanja migracijskim tokovima te u pogledu svoje integracijske politike za državljane trećih zemalja².

EU već nekoliko godina pruža potporu državama članicama u pogledu njihovih integracijskih politika. Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove 2014. ponovno je potvrdilo **osnovna zajednička načela politike integracije useljenika** EU-a donesena 2004. u kojima je utvrđen zajednički pristup integraciji državljana trećih zemalja diljem EU-a³. Europska je komisija 2011. izradila Europski program⁴ za integraciju državljana trećih zemalja, pozivajući na osnaženi i ujednačeni pristup integraciji u različitim područjima politika i državnim razinama. Tijekom tih godina brojne su države članice razvile vlastite integracijske politike ovisno o svojim nacionalnim kontekstima te je EU igrao važnu ulogu u pružanju potpore tim mjerama.

Međutim, bez obzira na poduzete napore, državljani trećih zemalja diljem EU-a i dalje su manje uspješni od državljana EU-a u pogledu ishoda zaposlenja, obrazovanja i socijalne uključenosti⁵. Istodobno se nedavno poduzetim mjerama za poboljšanje upravljanja velikim brojem osoba kojima je potrebna zaštita s kojim se EU trenutačno suočava, uključujući mjere premještanja i preseljenja⁶, naglasila potreba država članica s manje iskustva u pogledu integracije za razvojem djelotvornih integracijskih strategija.

Osiguravanje sudjelovanja i doprinosa svih osoba koje zakonito i propisno borave u EU-u, bez obzira na duljinu njihova boravka, ključno je za buduću dobrobit, napredak i povezanost europskih društava. U vremenu porasta diskriminacije, predrasuda, rasizma i ksenofobije očuvanje temeljnih prava, vrijednosti i sloboda EU-a te nastavak rada na sveukupno povezanijem društvu predstavljaju zakonske, moralne i gospodarske imperitive. Uspješna integracija državljana trećih zemalja pitanje je od zajedničkog interesa za sve države članice.

Budemo li danas ulagali sredstva i energiju u integracijske politike, europsko ćemo društvo dugoročno učiniti naprednijim, povezanijim i uključivijim. Europskim migracijskim programom⁷ naglasila se potreba za djelotvornim integracijskim politikama za državljane trećih zemalja. S obzirom na trenutačne migracijske izazove i kako je najavljeno u Komunikaciji od 6. travnja 2016.⁸, stiglo je vrijeme za ponovno razmatranje i jačanje zajedničkog pristupa u različitim područjima politika te uključivanje svih relevantnih

¹ Vidjeti: Eurostat (2015.).

² Ovim je Akcijskim planom obuhvaćena integracija migranata, uključujući izbjeglice, koji su državljani trećih zemalja i koji zakonito borave u EU-u. On se ne odnosi na državljane država članica EU-a koji su djeca ili unuci migranata iz trećih zemalja ni na državljane EU-a koji su iskoristili pravo na slobodu kretanja i njihove članove obitelji.

³ Vidjeti: Zaključci Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove od 5.–6. lipnja 2014.: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/82745.pdf

⁴ Vidjeti: COM(2011) 455 final od 20.7.2011.

⁵ Vidjeti podatke Eurostata: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migrant_integration_statistics_-_overview i OECD / Europska unija (2015.), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In* (Pokazatelji integracije useljenika 2015. – integracija): <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>

⁶ Vidjeti Komisijina izvješća o premještanju i preseljenju: COM(2016) 165 final; COM(2016) 222 final; COM(2016) 360 final.

⁷ Vidjeti: COM(2015) 240 final od 13.5.2012.

⁸ Vidjeti: COM(2016) 197 final od 6.4.2016.

sudionika – EU-a, država članica i lokalnih tijela, kao i socijalnih partnera i organizacija civilnog društva. Potporu tom djelovanju pružio je i Europski parlament u svojoj Rezoluciji od 12. travnja 2016. kojom se poziva, među ostalim, na potpuno sudjelovanje i ranu integraciju svih državljana trećih zemalja, uključujući izbjeglice⁹.

Kako je navedeno u članku 79. stavku 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, dok su države članice ponajprije nadležne za integraciju, EU može utvrditi mjere kojima se potiče i podupire djelovanje država članica u promicanju integracije državljana trećih zemalja koji zakonito borave na njihovu državnom području te ima važnu ulogu u podupiranju, poticanju i koordiniranju mjera i politika država članica u tom području. U sadašnjem kontekstu brojne države članice EU-a suočavaju se sa sličnim izazovima, a strukturnom potporom koja se osigurava na razini EU-a može se pridonijeti njihovom rješavanju. Ovim je Akcijskim planom obuhvaćen zajednički okvir politike koji bi državama članicama trebao pomoći pri dodatnom razvoju i jačanju nacionalnih integracijskih politika za migrante iz trećih zemalja te opis političke, operativne i financijske potpore koju će Komisija osigurati kako bi ih poduprla u njihovim nastojanjima.

2. IZAZOVI I PRILIKE ZA INTEGRACIJU

Istraživanja su pokazala da se državljani trećih zemalja i dalje suočavaju s preprekama u obrazovnom sustavu, na tržištu rada te u pristupu primjerenom smještaju¹⁰. Oni su, čak i ako su zaposleni, izloženi većem riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti nego državljani zemlje domaćina. Djeca su izložena posebno visokom riziku od siromaštva.

Kako je Komisija istaknula u svojoj Komunikaciji od 7. travnja 2016.¹¹, s pomoću nacionalnih gospodarskih i socijalnih politika bit će potrebno pobrinuti se za nedavni priljev migranata i izbjeglica iz trećih zemalja, a posebno zadovoljiti njihove hitne potrebe te osigurati njihovu integraciju u tržište rada i društvo. To će predstavljati izazov za brojne države članice, ali uz odgovarajuće uvjete za brzu i uspješnu integraciju to će biti i prilika, posebno za države članice koje prolaze demografske promjene. To se odražava i na gospodarstvo, s obzirom na to da postoje dokazi koji pokazuju da državljani trećih zemalja imaju pozitivne neto porezne doprinose ako su pravodobno i odgovarajuće integrirani, počevši od rane integracije u obrazovanje i tržište rada¹².

⁹ Vidjeti: Rezolucija Europskog parlamenta od 12. travnja 2016. o stanju na Sredozemlju i potrebi za cjelovitim pristupom EU-a migraciji (2015/2095(INI)).

¹⁰ Stopa zaposlenosti državljana trećih zemalja 2015. bila je 12,4 postotna boda niža od stope zaposlenosti državljana zemalja domaćina, a stope nezaposlenosti žena bile su posebno niske. Migranti iz trećih zemalja često rade poslove za koje su prekvalificirani, čak i kada posjeduju fakultetsku diplomu. Dvostruko veći broj učenika iz prve generacije migranata ostvaruje nezadovoljavajuće obrazovne rezultate (42 %) u odnosu na učenike čiji su roditelji rođeni u zemlji domaćinu (20 %) te je i za drugu generaciju (osobe rođene u zemlji domaćinu čiji su roditelji rođeni u inozemstvu) taj broj još uvijek visok (34 %). Riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti 2014. bilo je izloženo 49 % državljana trećih zemalja, odnosno 22 % državljana zemalja domaćina. S ozbiljnom materijalnom deprivacijom bilo je suočeno 18,2 % mladog stanovništva rođenog u trećim zemljama. Za državljane trećih zemalja bilo je izglednije da žive u prenapućenim kućanstvima nego za stanovnike rođene u zemlji domaćinu.

¹¹ Vidjeti: Europski semestar 2016.: procjena napretka u provedbi strukturnih reformi te sprječavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža i rezultati detaljnih preispitivanja u skladu s Uredbom (EU) br. 1176/2011 (COM(2016) 95 final/2).

¹² Vidjeti na primjer OECD, *The Fiscal Impact of Immigration in OECD Countries*, u okviru *International Migration Outlook 2013* i pregled politike Europske komisije naslova *Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities* iz 2016.

Neuspjeh u pogledu iskorištavanja mogućnosti državljana trećih zemalja u EU-u predstavljao bi golem gubitak resursa za same dotične pojedince i općenito za naše gospodarstvo i društvo¹³. Nesumnjivo postoji rizik da će troškovi koji su posljedica neuspješne integracije biti veći od ulaganja u mjere integracijske politike.

Pojedinačne potrebe za integracijom uvelike se razlikuju ovisno o razlozima osoba za dolazak u EU te o očekivanoj duljini boravka, kao i vještinama, razini obrazovanja i radnom iskustvu. Visokokvalificirani državljani trećih zemalja koji se sele iz gospodarskih razloga često dobiju potporu svojih poslodavaca za integraciju, na primjer u obliku jezične poduke, te imaju koristi od umrežavanja koje omogućava radna okolina. Ostalim državljanima trećih zemalja možda neće biti omogućena takva potpora. Tek pristigle izbjeglice posebno se suočavaju s određenim problemima, kao što su ranjivost koja proizlazi iz pretrpljenih trauma, nepostojanje dokumentacije, uključujući one koja se odnosi na kvalifikacije, neaktivnost prije i tijekom postupka azila¹⁴, ali i kulturne i jezične prepreke, kao i rizik od stigmatizacije u obrazovanju te na tržištu rada i tržištu nekretnina, s kojima se ne susreću samo izbjeglice.

Mjere za potporu integraciji državljana trećih zemalja ne bi trebale ni smjele biti na štetu mjera kojima se pomaže drugim osjetljivim ili ugroženim skupinama i manjinama. Zapravo, širenje integracije državljana trećih zemalja jest i trebalo bi biti sastavni dio nastojanja da se moderniziraju i izgrade uključive socijalne i obrazovne politike te politike o tržištu rada, zdravlju i ravnopravnosti kako bi se svima ponudile vrijedne prilike za sudjelovanje u društvu i gospodarstvu. Cilj je Novog programa vještina za Europu¹⁵, koji je u pripremi, jačanje ljudskog kapitala i zapošljivosti u Europi, čime se pridonosi sveukupnoj konkurentnosti EU-a. Ciljanim posebnim mjerama istodobno se može odgovoriti na potrebe za integracijom određenih skupina migranata iz trećih zemalja, bez obzira na to jesu li oni nedavno stigli te ispunjavaju li uvjete za ostanak ili u EU-u borave već nekoliko godina¹⁶.

3. IZGRADNJA POVEZANIH DRUŠTAVA

Razvoj djelotvornih integracijskih politika za državljane trećih zemalja koji su nedavno stigli te ispunjavaju uvjete za ostanak i za one koji dulje borave u EU-u predstavlja dugoročno ulaganje. Za djelotvorne i pravedne mjere integracije potrebna su dostatna politička, socijalna i financijska ulaganja, od kojih će sve naše zajednice dugoročno imati koristi.

Iskustvo je pokazalo da integracijske politike najbolje djeluju kada su osmišljene kako bi osigurale ujednačene sustave koji olakšavaju sudjelovanje i osnaživanje svih članova društva, odnosno državljana trećih zemalja i zajednica u koje se doseljavaju. To znači da bi integracija trebala značiti više od sudjelovanja na tržištu rada i svladavanja jezika zemlje domaćina: integracija je najdjelotvornija kada se temelji na onome što to znači živjeti u raznolikim europskim društvima.

¹³ Vidjeti: dokument koji je objavila Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove Europske komisije: „[Gospodarski aspekt izbjegličke krize](#)”.

¹⁴ Države članice imaju posebne obveze u skladu sa zakonodavstvom EU-a, posebno u skladu s Direktivom o uvjetima prihvata (2013/33/EU) i Direktivom o kvalifikaciji (2011/95/EU), u pogledu osiguravanja odgovarajućih uvjeta prihvata tražiteljima azila od samog početka, omogućivanja jednakog pristupa tržištu rada i olakšavanja pristupa poslovima nakon odobrenja statusa zaštite, kao i osiguravanja jednakog tretmana u pogledu priznavanja diploma i posebnog pojednostavnjenja.

¹⁵ Vidjeti: Novi program vještina za Europu: Suradnja na jačanju ljudskog kapitala, zapošljivosti i konkurentnosti (COM(2016) 381), u pripremi.

Europska unija izgrađena je na temeljnim vrijednostima koje uključuju demokraciju, vladavinu prava i poštovanje temeljnih prava. Povelja Europske unije o temeljnim pravima sadržava brojna prava od ključne važnosti za proces integracije, uključujući slobodu govora i vjersku slobodu, kao i pravo na ravnopravnost i nediskriminaciju. Shvaćanje i usvajanje tih temeljnih vrijednosti ključan je element za život i sudjelovanje u društvu domaćinu. Istodobno se tim pravima štite i državljani trećih zemalja te potiče njihovo uključivanje u društvo. U tom je smislu Vijeće raspravljalo o integraciji državljana trećih zemalja u kontekstu svojega godišnjeg dijaloga o vladavini prava iz 2016.¹⁷, kojim je ponovno potvrđena važnost ravnjanja prema temeljnim vrijednostima, kao i važnost načela dvosmjernog procesa integracije.

Taj dinamični dvosmjerni proces integracije znači ne samo *očekivanje* da državljani trećih zemalja prihvate temeljne vrijednosti EU-a i nauče jezik zemlje domaćina, nego i *ponudu* vrijednih prilika za njihovo sudjelovanje u gospodarstvu i društvu države članice u koju se integriraju.

Aktivni doprinos i mogućnost doprinosa političkom, kulturnom i društvenom životu barem su jednako važni za stvaranje osjećaja pripadnosti i potpune uključenosti u društvo domaćina te za izgradnju socijalno i gospodarski uspješnih društava. Razvoj raznolikih i uključivih društava koja rado prihvaćaju nove članove proces je za koji je potrebna suradnja državljana trećih zemalja i društva koje ih prihvaća. Ključno je promicanje međukulturnog dijaloga, uključujući međuvjerski dijalog između vjerskih zajednica, poštovanja ljudskih prava te europskih vrijednosti.

4. KLJUČNI PRIORITETI POLITIKA I ALATI ZA POTPORU INTEGRACIJI DILJEM EU-a

Uspješna integracija proces je koji se odvija tijekom vremena i, što je još važnije, u okviru različitih područja politika, na primjer obrazovanja, poduzetništva, kulture, i u različitim kontekstima. Nastavljajući se na Europski integracijski program iz 2011., ovim su akcijskim planom određeni prioriteti politika i alati za potporu provedbi tih prioriteta.

4.1. Prioriteti politika

Prednost bi trebale imati posebne mjere koje je potrebno poduzeti i na razini EU-a i na razini država članica kako bi se pojačala integracija te osigurala potpora integraciji u okviru svih ključnih područja politika.

4.1.1. Mjere prije odlaska / prije dolaska

Osiguravanje potpore državljanima trećih zemalja što je ranije moguće u procesu migracije pokazalo se ključnim obilježjem uspješne integracije. Početne su točke, kad god je to izvedivo, mjere prije odlaska / prije dolaska usmjerene na osobe koje dolaze iz trećih zemalja i društvo koje ih prihvaća. Takve mjere mogu biti korisne za pojedince bez obzira na njihove razloge za zakonito preseljenje u EU, ali mogu biti posebno važne za pripremu preseljenja izbjeglica. S obzirom na to da bi države članice trebale pojačati primjenu Odluke o preseljenju iz lipnja 2015.¹⁸, dobrovoljnog humanitarnog programa prihvata s Turskom¹⁹ i programa

¹⁷ Vidjeti: <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/gac/2016/05/24/>

¹⁸ Vidjeti: C(2015) 3560 final.

¹⁹ Vidjeti: C(2015) 9490.

preseljenja „jedan za jednoga” u okviru Izjave EU-a i Turske²⁰, daljnji razvoj mjera prije odlaska za olakšavanje integracije postajat će sve važniji, posebno u pogledu budućeg strukturiranog sustava za preseljenje, kako je najavljeno u Komunikaciji od 6. travnja 2016.²¹

Za predmetne državljane trećih zemalja, posebno one koji dolaze zbog posla ili iz obiteljskih razloga, ali i izbjeglice koje je potrebno preseliti, jezično osposobljavanje prije odlaska i osposobljavanje povezano s radnim mjestom može ubrzati integraciju u njihovo buduće okruženje. Mjere prije odlaska koje zajedno izrade zemlja podrijetla i zemlja odredišta pokazale su se osobito djelotvornima pri ubrzanju integracije. Međutim, suradnja sa zemljama podrijetla i tranzitnim zemljama u tom pogledu još uvijek nije dostatno razvijena. U svojoj Komunikaciji o uspostavi novog Okvira za partnerstvo s trećim zemljama u okviru Europskog migracijskog programa²² Komisija predlaže ujednačen i prilagođen pristup za razvoj instrumenata, alata i poticaja, u suradnji s državama članicama, za postizanje sveobuhvatnih partnerstava s trećim zemljama u svrhu boljeg upravljanja migracijama. Na primjer, Komisija će surađivati s državama članicama radi jačanja suradnje s odabranim trećim zemljama kako bi ispunila obveze iz Akcijskog plana potpisanog na sastanku na vrhu u Valletti o migracijama u studenome 2015.²³, uključujući mjere prije dolaska.

Kad je riječ o preseljenju izbjeglica, ključni su elementi za olakšavanje njihove integracije nakon što dođu do svojih odredišnih zemalja sljedeći: informiranje o zemlji preseljenja, pomoć pri stvaranju realističnih očekivanja u pogledu njihova novoga života, predstavljanje njihovih prava i dužnosti, omogućivanje stjecanja jezičnih i drugih vještina koje im mogu pomoći da uspiju u novom okruženju.

Potrebno je i na inovativan način iskorištavati tehnologiju, društvene mreže i internet u svim fazama postupka integracije, uključujući prije odlaska. Neke su države članice razvile internetske alate, na primjer mobilne aplikacije, kako bi se tek pristiglim tražiteljima azila pružile informacije o njihovim pravima i o društvu domaćinu, osiguralo osnovno jezično osposobljavanje ili vrlo praktične informacije za olakšavanje svakodnevnog života.

Isto tako, mjere prije dolaska mogu pomoći u pripremi zajednica koje prihvaćaju državljane trećih zemalja za njihov dolazak, pridonoseći stvaranju empatije i razumijevanja kako bi se prevladale predrasude te poticao otvoren i uključiv stav. Brojne države članice već organiziraju neki oblik mjera prije dolaska za zajednice koje prihvaćaju preseljene izbjeglice. Na primjer, mreža SHARE koju sufinancira Europska komisija i čiji je cilj povezivanje europskih regionalnih i lokalnih tijela s njihovim partnerima iz civilnog društva uključenih u preseljenje i integraciju izbjeglica, razvila je priručnik „Share City Curriculum” za izražavanje dobrodošlice, pružanje potpore i osnaživanje premještenih izbjeglica²⁴.

U okviru provedbe obveza u pogledu preseljenja Komisija će pružiti dodatnu financijsku potporu državama članicama za organizaciju djelotvornih mjera prije odlaska i jačanje suradnje s relevantnim međunarodnim akterima kao što je Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Komisija je predložila da se novoj Agenciji Europske unije za azil dodijeli

²⁰ Vidjeti: <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

²¹ Vidjeti: COM(2016) 197 final od 6.4.2016.

²² Vidjeti: Uspostava novog Okvira za partnerstvo s trećim zemljama u okviru Europskog migracijskog programa (COM(2016) 385, 7. lipnja 2016.).

²³ Vidjeti: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/ACTION_PLAN_EN_pdf/

²⁴ Vidjeti završno izvješće: <http://www.euocities.eu/euocities/news/-Building-a-resettlement-network-of-European-cities-and-regions-SHARE-project-publication-WSPO-A9SHLX>

ključna uloga u olakšavanju i praćenju razmjene najboljih praksi među državama članicama, uključujući u području mjera integracije prije odlaska²⁵.

Komisija će učiniti sljedeće:

- pokrenuti projekte za potporu mjerama prije odlaska i mjerama prije dolaska za lokalne zajednice, uključujući u kontekstu programa za preseljenje, s naglaskom na prioritetne treće zemlje,
- surađivati s državama članicama kako bi ojačala suradnju s odabranim trećim zemljama u pogledu mjera prije odlaska, uključujući onih u okviru Akcijskog plana iz Vallette.

Pri jačanju svojih integracijskih politika države se članice potiče na:

- promicanje programa privatnog sponzoriranja²⁶ za premještanje izbjeglica kako bi se lokalne zajednice aktivno uključile u postupak integracije državljana trećih zemalja,
- razmatranje sudjelovanja u projektima s više dionika za preseljenje izbjeglica, kao što je projekt EU-a za olakšavanje preseljenja i prihvata izbjeglica s pomoću novog znanja²⁷.
- osiguravanje informacija prije odlaska kako bi se pojedinci pripremili za dolazak u EU, uključujući imenovanjem integracijskih časnika za vezu u veleposlanstvima u ključnim trećim zemljama.

4.1.2. Obrazovanje

Obrazovanje i osposobljavanje među najvažnijim su alatima integracije te bi ih što je ranije moguće trebalo učiniti dostupnima i promicati. Stjecanje osnovnih vještina temelj je za daljnje učenje i put prema zaposlenju i socijalnoj uključenosti.

Usvajanje jezika zemlje odredišta ključno je za uspjeh državljana trećih zemalja u postupku njihove integracije. U najranijoj mogućoj fazi nakon dolaska potrebno je osigurati jezične integracijske programe prilagođene potrebama pojedinca u pogledu jezičnih kompetencija te spajati učenje jezika s usvajanjem drugih vještina i kompetencija ili radnim iskustvima. Potreban je poseban trud kako bi se osiguralo da ti tečajevi budu dostupni i ženama i muškarcima.

Sva djeca, bez obzira na njihovo obiteljsko ili kulturno podrijetlo ili spol, imaju pravo na obrazovanje kako bi poboljšala svoj razvoj. Obrazovanje djece izbjeglica možda je bilo prekinuto ili ona u nekim slučajevima nisu uopće mogla pohađati nastavu te će stoga njima biti potrebna prilagođena potpora koja uključuje nastavu kojom bi mogli nadoknaditi propušteno. Učiteljima su potrebne vještine nužne za pomoć takvim učenicima te im je potrebno pružiti potporu u njihovu radu u sve raznolikijim učionicama kako bi se, među ostalim, spriječili školski neuspjeh i segregacija u obrazovnom sustavu.

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje ključni su za integraciju obitelji i djece iz trećih zemalja. Njihova je uloga ključna za usvajanje načina suživota u heterogenim društvima te

²⁵ Vidjeti: COM(2016) 197 final od 6.4.2016.

²⁶ Preuzimanje troškova preseljenja i početne integracije preseljenih izbjeglica u suradnji s lokalnim zajednicama u okviru programa privatnog sponzoriranja, organizacija civilnog društva ili skupina pojedinaca.

²⁷ Projekt EU-FRANK: Olakšavanje preseljenja i prihvata izbjeglica s pomoću novog znanja: projekt koji financira EU i koji provodi Švedska agencija za migracije za razdoblje 2016. – 2020.

stjecanje jezičnih kompetencija. Ulaganje u rani i predškolski odgoj i obrazovanje pokazalo se djelotvornim pri rješavanju siromaštva i socijalne isključenosti te pružanju prilike svakom djetetu da u potpunosti iskoristi svoje mogućnosti.

Razumijevanje zakona, kulture i vrijednosti društva koje ih prihvaća ključno je kako bi državljani trećih zemalja razumjeli odgovornosti povezane s njihovim novim životom u društvu koje ih prihvaća te za njihovo aktivno sudjelovanje u njemu. Obrazovanje ima važnu ulogu u socijalizaciji djece te se njime može poticati socijalno uključivanje i međusobno razumijevanje među državljanima trećih zemalja i društvima koja ih prihvaćaju. Potrebno je dodatno ispitati pitanje uvođenja građanskog odgoja u srednje škole. Neformalno učenje (na primjer u udrugama mladih te kroz kulturu i sport) također igra ključnu ulogu u nadopuni integracije putem formalnog obrazovanja u školama ili visokoškolskim ustanovama.

U okviru Novog programa vještina za Europu Komisija će predložiti mjere za promicanje unaprjeđenja vještina niskokvalificiranih osoba koje bi mogle biti korisne za državljane trećih zemalja²⁸.

Komisija će učiniti sljedeće:

- omogućiti ocjenu jezičnih kompetencija i učenje jezika na internetu za tek pristigle državljane trećih zemalja, posebno izbjeglice, putem internetske jezične potpore u okviru programa Erasmus+ (100 000 dozvola za internetske tečajeve jezika dostupne izbjeglicama u razdoblju od tri godine),
- poduprijeti organizaciju događaja suradničkog učenja o ključnim mjerama politike, kao što su uvodna predavanja, ocjene vještina i jezičnih kompetencija, potpora djeci bez pratnje, međukulturna svijest, priznavanje akademskih kvalifikacija i integracija u visokoškolske ustanove,
- pružiti potporu školskoj zajednici u promicanju uključivog obrazovanja i rješavanja posebnih potreba učenika migranata putem internetske platforme Komisije [School Education Gateway](#),
- ukloniti prepreke za sudjelovanje djevojčica i dječaka državljana trećih zemalja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju s pomoću razvoja europskog kvalitativnog okvira za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, uključujući pružanje pomoći osoblju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju pri odgovoru na specifične situacije pojedinih obitelji,
- pružiti potporu za unaprjeđenje vještina niskokvalificiranih osoba u okviru Novog programa vještina za Europu.

Pri jačanju svojih integracijskih politika države se članice potiče na:

- omogućivanje učiteljima i školskom osoblju da stječu vještine potrebne za upravljanje raznolikošću i promicanje zapošljavanja učitelja s migrantskim podrijetlom,
- promicanje sudjelovanja djece migranata u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te potpora njihovu sudjelovanju.

²⁸ Vidjeti: Novi program vještina za Europu: Suradnja na jačanju ljudskog kapitala, zapošljivosti i konkurentnosti (COM(2016) 381), u pripremi.

4.1.3. Integracija u tržište rada i pristup strukovnom osposobljavanju

Zapošljavanje je ključan dio procesa integracije. Pronalazak posla ključan je za sudjelovanje u gospodarskom i društvenom životu zemlje domaćina te osigurava pristup primjerenom smještaju i uvjetima života, kao i gospodarskoj uključenosti. Pravodobna i potpuna integracija u tržište rada može pridonijeti i ispunjavanju sve većih potreba za specifičnim vještinama u EU-u, kao i jačanju održivosti sustava socijalne skrbi s obzirom na starenje stanovništva i radne snage. Zapravo, zaposlenje je obično najvažnija odrednica sveukupnih neto poreznih doprinosa državljana trećih zemalja²⁹. Potpora poduzetništvu, uključujući putem pristupa postojećim programima pomoći u obliku mikrokreditiranja, također je ključan način poticanja doprinosa državljana trećih zemalja gospodarstvu i društvu u cjelini.

Međutim, stope zaposlenosti državljana trećih zemalja i dalje su ispod prosječnih stopa zaposlenosti državljana zemalja domaćina u većini država članica³⁰. Brojni su državljani trećih zemalja prekvalificirani za svoje poslove ili rade u nepovoljnijim uvjetima u pogledu plaća, zaštite prava radnika, prekomjerne prisutnosti u određenim sektorima i mogućnosti s obzirom na karijeru³¹. Za žene je stopa nezaposlenosti i aktivnosti često posebno niska³² te je stoga neophodno posebno se usredotočiti na njihovu integraciju u tržište rada.

Omogućivanje vrednovanja vještina i priznavanja kvalifikacija ključno je za osiguravanje da se vještine pojedinaca iskoriste u potpunosti. To je posebno važno za izbjeglice, koje možda nemaju potrebne dokumentirane dokaze o svojem prethodnom obrazovanju i kvalifikacijama, čije je obrazovanje možda prekinuto ili koje možda nisu sudjelovale u formalnom obrazovanju.

Na Trostranom socijalnom samitu³³ od 16. ožujka 2016. međusektorski socijalni partneri EU-a predstavili su zajedničku izjavu o izbjegličkoj krizi³⁴ te naglasili važnost uključivanja izbjeglica u osposobljavanje, zapošljavanje i društvo općenito i zatražili sveobuhvatno rješenje u pogledu analize i vrednovanja vještina, uzimajući u obzir gospodarske potrebe.

Čak i ako je zakonodavstvom EU-a izbjeglicama već osiguran pristup tržištu rada jednak pristupu koji imaju državljani EU-a, i dalje su potrebne raširene i ciljane aktivne politike tržišta rada kako bi se omogućilo njihovo sudjelovanje na tržištu rada. Komisija pozdravlja činjenicu da neke države članice omogućuju pristup tržištu rada mnogo prije isteka vremenskog roka od devet mjeseci navedenog u Direktivi o uvjetima prihvata (npr. Belgija, Italija, Rumunjska). Ona isto tako pozdravlja blaže uvjete (Njemačka) za tražitelje azila za pristup tržištu rada, kao i poticaje za povezivanje tražitelja azila i izbjeglica s prilikama za zapošljavanje, odnosno za posredovanje pri zapošljavanju (npr. Švedska, Danska, Finska, Portugal i Estonija). Međutim, unatoč tim razvojem u praksi još uvijek postoje znatne prepreke pristupu na tržište rada.

²⁹ Vidjeti: dokument koji je objavila Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove Europske komisije: [„Gospodarski aspekt izbjegličke krize”](#).

³⁰ Vidjeti priopćenje za javnost Eurostata: [Migrant integration in the EU labour market](#) od 6.6.2016.

³¹ Više od 40 % radnika iz trećih zemalja s visokom razinom obrazovanja radi na radnim mjestima za srednjekvalificirane ili niskokvalificirane osobe u odnosu na 20 % državljana zemalja domaćina – Eurostat, Istraživanje o radnoj snazi.

³² Manje od polovine žena koje su državljanke trećih zemalja bilo je zaposleno 2015., što je 16 postotnih bodova manje od stope zaposlenosti žena koje su državljanke EU-a.

³³ Trostrani socijalni samit dvaput godišnje okuplja vodeće ljude institucija EU-a i socijalnih partnera EU-a radi rasprave o aktualnim pitanjima.

³⁴ Vidjeti: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/press-release/files/14.03.16_final_eco_soc_partners_message_refugee_crisis.pdf

Rano uključivanje u strukovno osposobljavanje sa snažnom dimenzijom učenja kroz rad može se pokazati osobito djelotvornim za neke državljane trećih zemalja te im osigurati temelj za uspješnu integraciju u tržište rada i napredak prema višem stupnju kvalifikacija. Komisija će pokrenuti postojeće političke inicijative i programe (Europski savez za naukovanje, Europski pakt za mlade, Erasmus+, Obrazovanje i osposobljavanje 2020. itd.) za promicanje suradničkog učenja i razmjene obećavajućih praksi u pogledu integracije u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Naposljetku, rani angažman i sudjelovanje ranjivih mladih ljudi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju (NEET-ovi), uključujući mlade državljane trećih zemalja, ključni su za osiguravanje njihove brze integracije u obrazovanje, naukovanje, stažiranje ili tržište rada. Komisija će istražiti mogućnosti za dodatno poboljšanje aktivnosti informiranja za mlade ranjive NEET-ove, uključujući one koji su državljani trećih zemalja, u okviru postojećeg okvira Jamstva za mlade te, ako je moguće, uz sudjelovanje privatnog sektora.

U okviru Novog programa vještina za Europu Komisija će razviti mjere i alate za potporu profiliranju vještina i priznavanja kvalifikacija za državljane trećih zemalja³⁵.

Komisija će učiniti sljedeće:

- razviti internetsko spremište obećavajućih praksi integracije u tržište rada za izbjeglice i, ako postoje dobri izgledi za odobravanje njihove zaštite, za tražitelje azila, kao izvor podataka za tvorce politika,
- u okviru Novog programa vještina za Europu: a) razviti „Priručnik za vještine i kvalifikacije” za lakše pravodobno utvrđivanje vještina i kvalifikacija tek pristiglih državljana trećih zemalja; b) osigurati prikupljanje kvalitetnijih informacija o praksama priznavanja kvalifikacija i odlukama o priznavanju kvalifikacija u različitim državama putem portala Europass; i c) povećati transparentnost i razumijevanje kvalifikacija stečenih u trećim zemljama revizijom europskog kvalifikacijskog okvira,
- pružiti posebnu potporu za rano prepoznavanje akademskih kvalifikacija državljana trećih zemalja, uključujući izbjeglice, među ostalim i jačanjem suradnje među nacionalnim informacijskim centrima za akademsko priznavanje (NARIC) i osposobljavanjem osoblja u prihvatnim objektima,
- pokretati projekte (u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju i Programa Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije) promicanjem integracije izbjeglica u tržište rada, brzog uključivanja u tržište rada te strukovnog osposobljavanja i integracije žena u tržište rada,
- utvrditi najbolje prakse za promicanje poduzetništva i potporu poduzetništvu među migrantima te osigurati financiranje pilot-projekata za njihovo širenje.

Pri jačanju svojih integracijskih politika države se članice potiče na:

- pružanje potpore za brzo uključivanje tek pristiglih državljana trećih zemalja u tržište rada s pomoću, na primjer, rane ocjene vještina i kvalifikacija, kombinacije jezičnog osposobljavanja i osposobljavanja na radnom mjestu, posebnog usmjeravanja i

³⁵ Vidjeti: Novi program vještina za Europu: Suradnja na jačanju ljudskog kapitala, zapošljivosti i konkurentnosti (COM(2016) 381), u pripremi.

mentorstva,

- uklanjanje prepreka radi osiguravanja djelotvornog pristupa strukovnom osposobljavanju i tržištu rada za izbjeglice i, ako postoje dobri izgledi za odobravanje njihove zaštite, tražitelje azila,
- procjenu, potvrdu i prepoznavanje vještina i kvalifikacija državljana trećih zemalja što je ranije moguće, u potpunosti iskorištavajući alate dostupne na razini EU-a,
- promicanje poduzetništva putem prilagođenog poslovnog osposobljavanja i mentorstva te omogućivanje državljanima trećih zemalja da pristupe glavnim strukturama za potporu poduzetništvu.

4.1.4. Pristup osnovnim uslugama

Pristup primjerenom i povoljnom smještaju osnovni je uvjet kako bi državljani trećih zemalja započeli život u novom društvu, ali predstavlja velik izazov u kontekstu trenutnih priljeva u pogledu početne faze prihvata i pronalaska dugoročnih rješenja za smještaj, a kojima bi se osigurale i prikladne mogućnosti za zaposlenje. Premda je odgovornost za politike u pogledu smještaja u nacionalnoj nadležnosti, Komisija podupire države članice u suočavanju s neposrednim izazovima u pogledu smještaja povezanim s izbjegličkom krizom te u osiguravanju financijskih sredstava za primjeren i povoljan socijalni smještaj³⁶. Europska investicijska banka također može pružiti potporu, na primjer financijska sredstva za prihvatne centre, privremeni smještaj tijekom faze podnošenja zahtjeva za azil i dugoročni socijalni smještaj za državljane trećih zemalja kojima je odobren azil³⁷.

Nova Europska mreža za integraciju i partnerstva u okviru Programa EU-a za gradove³⁸ (vidjeti 4.2.1. u nastavku) pružit će okvir za gradove, države članice i druge dionike za razmjenu iskustava i najboljih praksi u pogledu urbane dimenzije raznolikosti i migracije, uključujući rješavanje problema zemljopisne izolacije i getoizacije te utvrđivanje uskih grla i konkretnih mjera.

Dokazi pokazuju da loše zdravstveno stanje i nemogućnost pristupa zdravstvenim uslugama mogu biti temeljna i dugotrajna prepreka integraciji koja može utjecati na baš sva područja života i na mogućnost zaposlenja, obrazovanja, usvajanja jezika zemlje domaćina i interakcije s javnim ustanovama. Točnije, ključno je osigurati pristup zdravstvu tijekom prve faze prihvata, ali državljani trećih zemalja mogu se suočiti s osobitim problemima pri pristupu redovnim zdravstvenim uslugama, susretu s nepoznatim zdravstvenim sustavima i komunikaciji sa zdravstvenim osobljem. Komisija će osiguravati financijska sredstva za projekte kojima se podupiru najbolje prakse u pružanju zdravstvenih usluga ranjivim pojedincima, a posebno izbjeglicama. Osim toga, ona je s Europskim centrom za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) razvila osobni zdravstveni karton (*Personal Health Record*) kako bi olakšala utvrđivanje zdravstvenih potreba državljana trećih zemalja i osigurala pružanje zdravstvene skrbi.

³⁶ Potpora za socijalni smještaj može se pružiti u okviru programa europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020.

³⁷ Dosad su odobrena tri zajma u ukupnom iznosu od oko 800 milijuna EUR u okviru financiranja zajmova od kojih će koristiti imati otprilike 250 000 izbjeglica (Njemačka i Francuska; ukupni troškovi projekta iznose oko 1,6 milijardi EUR te se razmatra dodatni zajam). Europska investicijska banka također osigurava financijska sredstva za troškove dodatnog obrazovanja i socijalne potpore za izbjeglice uz ulaganja u smještaj.

³⁸ Vidjeti: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/.

Komisija će učiniti sljedeće:

- promicati upotrebu sredstava EU-a za prihvata, obrazovanje, smještaj, zdravstvene i socijalne infrastrukture za državljane trećih zemalja,
- jačati suradnju s Europskom investicijskom bankom, osigurati financijska sredstva za privremeni smještaj i zdravstvenu skrb za tek pristigle državljane trećih zemalja te socijalni smještaj,
- promicati razmjenu suradničkog učenja među državama članicama i gradovima u obliku studijskih posjeta, stručnih pregleda i razmjena najboljih praksi za rješavanje problema osiguravanja smještaja te zemljopisne izolacije i getoizacije,
- podupirati najbolje prakse u pružanju skrbi ranjivim državljanima trećih zemalja i izbjeglicama, uključujući žene, djecu i starije osobe u okviru Zdravstvenog programa,
- razviti pilot-module osposobljavanja zdravstvenih djelatnika za zdravstvenu skrb za državljane trećih zemalja i izbjeglice u cilju nadogradnje i jačanja vještina i sposobnosti stručnjaka za primarnu zdravstvenu zaštitu te promicati cjelovit pristup zdravstvenoj skrbi za državljane trećih zemalja i izbjeglice.

Pri jačanju svojih integracijskih politika države se članice potiče na:

- osiguravanje integriranog pristupa, usklađenih politika o smještaju s ujednačenim pristupom zaposlenju, zdravstvenim i socijalnim uslugama te međusektorske suradnje, uključujući jačanje komunikacije među lokalnim, regionalnim i nacionalnim razinama,
- stvaranje mreža zdravstvenih stručnjaka, na primjer za mentalno zdravlje izbjeglica, a posebno za posttraumatski stres, s pomoću bliske suradnje među tijelima nadležnima za zdravstvo, nevladinim organizacijama i organizacijama zdravstvenih djelatnika za sprječavanje i rano otkrivanje problema te osiguravanje potpore i liječenja.

4.1.5. Aktivno sudjelovanje i socijalna uključenost

Sudjelovanje samih državljana trećih zemalja u izradi i provedbi integracijskih politika ključno je za poboljšanje ishoda njihova sudjelovanja i integracije. Integracija se ne temelji samo na svladavanju jezika, pronalasku smještaja i zaposlenja, već i na aktivnom sudjelovanju u lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj zajednici pojedinca, razvijanju i održavanju stvarnih ljudskih kontakata putem društvenih, kulturnih i sportskih aktivnosti te čak i na političkom angažmanu.

Pri razvoju integracijskih politika na razini EU-a, nacionalnoj ili lokalnoj razini posebnu je pažnju potrebno posvetiti rodnim aspektima, situaciji djece, uključujući djecu bez pratnje i djecu odvojenu od skrbnika³⁹, te osobama koje se možda nalaze u ranjivoj situaciji, uključujući žrtve rodno uvjetovanog nasilja i osobe koje pripadaju vjerskim i etničkim manjinama koje bi se mogle suočiti s diskriminacijom ili nesrazmjernim preprekama integraciji.

³⁹ Vidjeti Komunikaciju Komisije o trenutnom stanju provedbe prioritarnih mjera u okviru Europskog migracijskog programa, COM(2016) 85 final.

Komisija će sudjelovati u dijalogu s državama članicama kako bi osigurala da se pitanja povezana s rodnom dimenzijom i situacijom žena migranata uzmu u obzir u planiranim politikama i inicijativama koje se odnose na financiranje, uključujući u okviru mjera koje se sufinanciraju iz fondova EU-a⁴⁰.

Promicanje razmjena s društvima koja prihvaćaju državljane trećih zemalja putem volonterskih, sportskih i kulturnih aktivnosti od samog početka omogućuje dijalog i uzajamno razumijevanje. Ono može biti korisno za tek pristigle državljane trećih zemalja (kako bi oni osjećali pripadnost novoj zajednici te kako bi im se pomoglo u shvaćanju ključnih vrijednosti i normi) i za društvo domaćina jer povećava prihvaćanje i pomaže u izgradnji uključivog stava. Sportski klubovi, kulturne organizacije i organizacije mladih u EU-u već sada aktivno uključuju tek pristigle pojedince u svoje aktivnosti. Europska volonterska služba podupire volonterski rad, na primjer u prihvatnim centrima. Stoga ona stvara vezu između tražitelja azila i mladih Europljana te pomaže da tražitelji azila bolje razumiju europsku kulturu i vrijednosti.

Sve osobe u EU-u, bile one državljani EU-a ili ne, zakon štiti od diskriminacije na radnom mjestu ili u pristupu radu na temelju rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili vjerovanja te od diskriminacije u pogledu obrazovanja, socijalne zaštite i pristupa robi i uslugama na temelju rasnog ili etničkog podrijetla⁴¹. Države bi članice trebale osigurati provedbu tih prava te je potrebno brzo postići suglasnost o prijedlogu Komisije kako bi se dovršio okvir za suzbijanje diskriminacije na temelju, među ostalim, vjere⁴².

Borba protiv diskriminacije i promicanje pozitivnog pristupa raznolikosti, kao i borba protiv rasizma, ksenofobije te posebno govora mržnje provedbom relevantnih pravila EU-a⁴³ i nacionalnog zakonodavstva kao i ciljanim mjerama politika, jesu i trebale bi biti sastavni dio djelotvornih integracijskih politika.

Komisija će učiniti sljedeće:

- pokrenuti projekte za promicanje međukulturnog dijaloga, kulturne raznolikosti i europskih zajedničkih vrijednosti putem kulture, filmova i umjetnosti (Kreativna Europa),
- pokrenuti projekte za promicanje socijalne uključenosti s pomoću mladih i sporta (Erasmus+),
- u okviru Europske volonterske službe predložiti davanje veće prednosti aktivnostima posvećenima integraciji izbjeglica i tražitelja azila u njihove nove zajednice domaćine,
- razvijati priručnike i pakete instrumenata za stručnjake za kulturnu svijest i izričaj; međukulturni dijalog; aktivno sudjelovanje državljana trećih zemalja u političkom, društvenom i kulturnom životu te sportskim aktivnostima u društvima domaćinima;

⁴⁰ Savjetodavni odbor za rodnu jednakost (struktura upravljanja koju vodi Komisija) ove godine izdaje mišljenje o rodnoj osviještenosti u okviru Europskog migracijskog programa.

⁴¹ Vidjeti: Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. i Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000.

⁴² Vidjeti: Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakoga postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju COM/2008/0426 final.

⁴³ Vidjeti: Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima.

doprinos rada s mladima,

- pokrenuti projekte u okviru različitih fondova EU-a kojima se promiče: sudjelovanje u političkom, društvenom i kulturnom životu te sportskim aktivnostima; socijalna uključenost putem obrazovanja, osposobljavanja i sudjelovanja mladih; sprječavanje i suzbijanje diskriminacije, rodno uvjetovanog nasilja, rasizma i ksenofobije, uključujući zločin iz mržnje i govor mržnje, te poticanje boljeg razumijevanja među zajednicama, uključujući vjerske zajednice,
- nastaviti surađivati s Europskim parlamentom i Vijećem na donošenju direktive o suzbijanju diskriminacije.

Pri jačanju svojih integracijskih politika države se članice potiče na:

- promicanje razmjena s društvima domaćinima od samog početka putem volontiranja, sportskih i kulturnih aktivnosti,
- povećanje sudjelovanja državljana trećih zemalja u lokalnim demokratskim strukturama,
- ulaganje u projekte i mjere usmjerene na suzbijanje predrasuda i stereotipa (npr. kampanje za podizanje svijesti, programi za obrazovanje),
- potpunu provedbu zakonodavstva o suzbijanju rasizma i ksenofobije i o pravima žrtava te strogu provedbu zakonodavstva o jednakom postupanju i suzbijanju diskriminacije,
- organizaciju programa građanskog odgoja za sve državljane trećih zemalja kao načina poticanja integracije u društva domaćine te promicanja razumijevanja i poštovanja vrijednosti EU-a.

4.2. Alati za potporu integraciji

4.2.1. Usklađivanje politika

Integracija useljenika politički je prioritet koji je potrebno nastojati ostvariti u okviru različitih političkih područja, ali i na različitim razinama (na razini EU-a i na nacionalnim, regionalnim i lokalnim razinama) te uključivanjem nevladinih dionika (organizacije civilnog društva, uključujući dijasporu i zajednice migranata, kao i organizacije koje se temelje na vjeri).

Kako bi riješio prethodno navedene izazove, EU bi trebao imati snažniju ulogu u usklađivanju i povezivanju različitih subjekata i dionika u području integracije useljenika. Zato će Europska komisija unaprijediti postojeću Mrežu nacionalnih kontaktnih točaka za integraciju⁴⁴ u **Europsku integracijsku mrežu** sa snažnijom ulogom u usklađivanju i mandatom za uzajamno učenje. Komisija će podupirati razmjene među državama članicama u okviru Mreže putem ciljanih aktivnosti učenja, kao što su studijski posjeti, stručni pregledi, uzajamna pomoć i radionice suradničkog učenja o određenim aspektima integracije. Mrežom će se promicati suradnja s nacionalnim tijelima te lokalnim i regionalnim tijelima, organizacijama civilnog društva i drugim mrežama država članica na razini EU-a u povezanim političkim područjima (zapošljavanje, obrazovanje, jednakost itd.).

⁴⁴ Vidjeti: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/the-eu-and-integration/eu-actions-to-make-integration-work>.

Integracijskim forumom na europskoj razini⁴⁵ od 2009. osigurana je platforma u okviru koje civilno društvo i europske institucije mogu raspravljati o problemima integracije. Integracijski je forum 2015. postao **Europski migracijski forum** te obuhvaća širi raspon tema koje se odnose i na migraciju i azil.

Nadalje, politička suradnja EU-a u područjima obrazovanja, mladih, kulture i sporta, kao i zapošljavanja i socijalne uključenosti usmjerena je na izazove povezane s integracijom migranata. U kontekstu strategije Europa 2020. za rast i radna mjesta ciljevi su postavljeni za područja obrazovanja, zapošljavanja i socijalne uključenosti, s ciljem praćenja i promicanja strukturnih reformi. Ishodi integracije državljana trećih zemalja u državama članicama isto su se tako analizirali i pratili u okviru izvješća za države članice i posebnih preporuka po državama članicama u okviru europskog semestra, uz naglasak na integraciji u tržište rada i obrazovanju radi promicanja boljih ishoda i socijalne uključenosti⁴⁶.

U studenome 2015. Vijeće i Komisija odlučili su pojačati suradnju u pogledu uključivog obrazovanja, jednakosti, pravednosti, nediskriminacije i promicanja građanskih kompetencija u okviru strateškog okvira „Obrazovanje i osposobljavanje 2020.” za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja do 2020.⁴⁷ i Plana rada Europske unije za mlade za razdoblje 2016. – 2018.⁴⁸

Usto, Komisija je uspostavila partnerstvo u okviru Programa EU-a za gradove usmjereno na integraciju državljana trećih zemalja u sklopu kojeg će Komisija, države članice, gradovi i predstavnici civilnog društva zajedno razvijati konkretne mjere za promicanje integracije. Njihov je rad potpomognut pokretanjem političkog okruglog stola Komisije i europskih gradova radi promicanja dugoročne integracije⁴⁹. Sveukupni je cilj osnažiti dijalog s lokalnim i regionalnim tijelima i civilnim društvom (uključujući zajednice migranata i organizacije iseljenika) s pomoću redovitih sastanaka radi rasprave o integracijskim politikama i problemima povezanih s financiranjem.

4.2.2. Financiranje

Uspjeh integracijskih politika ovisi o odnosu između strateškog, usklađenog i višedimenzionalnog političkog okvira i odgovarajuće financijske potpore.

EU je pružio potporu integraciji namjenskim financiranjem te, općenitije, instrumentima za uspostavu socijalne i gospodarske usklađenosti u državama članicama. Tijekom prethodnog ciklusa (2007. – 2013.) potrošeno je 825 milijuna EUR u okviru Europskog fonda za integraciju. Srednjoročnom evaluacijom Europskog fonda za integraciju⁵⁰ pokazalo se da se projekti financirani u okviru Fonda u većini država članica ne bi bili proveli bez tih sredstava. U nekoliko se država članica Fondom pridonijelo jačanju i širenju aktivnosti nevladinih organizacija i lokalnih sudionika u cilju integracije te poticalo dijalog i razmjenu ideja i

⁴⁵ Europska komisija uspostavila je Integracijski forum u suradnji s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom.

⁴⁶ Vidjeti: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

⁴⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:ef0016&from=EN>

⁴⁸ Vidjeti <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13631-2015-INIT/en/pdf>.

⁴⁹ Vidjeti: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/04/04-05-2016-long-term-management-of-migratory-flows-a-new-partnership-between-the-commission-and-european-cities

⁵⁰ Vidjeti: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0847&from=EN>

dobrih praksi među dionicima u procesu integracije⁵¹. Uz tu namjensku potporu, znatni su iznosi državama članicama bili dostupni i u okviru strukturnih fondova za potporu mjerama povezanim s integracijom radi poboljšanja socijalne uključenosti, pristupa obrazovanju i tržištu rada za državljane trećih zemalja. Na primjer, iz Europskog socijalnog fonda (ESF) sufinancirale su se aktivnosti kojima se pomoglo više od 5 milijuna takvih pojedinaca⁵². Međutim, ta su financijska sredstva predstavljala samo dio sveukupnog ulaganja u državama članicama.

U okviru sadašnjeg višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014. – 2020. države su članice odredile da će se iznos od 765 milijuna EUR iskoristiti za integraciju na temelju njihovih nacionalnih programa u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju. Ta je brojka neznatno manja nego u prethodnom razdoblju, dok su potrebe u ovom razdoblju zapravo veće te sada postaje očito da je taj iznos nedostatan za sadašnju situaciju s obzirom na sveukupna sredstva koja države članice moraju uložiti.

Zbog toga je predsjednik Juncker u svojem govoru o stanju Europske unije u rujnu 2015.⁵³ izjavio da bi države članice trebale ponovno razmotriti svoje politike potpore, integracije i uključivanja te je najavio da je Komisija spremna proučiti kako se te politike može poduprijeti iz fondova EU-a. Službe Komisije poduzele su mjere u skladu s navedenim i utvrdile mogućnosti različitih fondova s podijeljenim upravljanjem za potporu integraciji te ulogu koju bi međunarodne financijske institucije mogle imati. Komisija je izradila dokumente sa smjernicama za pomoć državama članicama u jačanju strateške i koordinirane upotrebe relevantnih fondova EU-a radi ostvarenja brzih i djelotvornijih rezultata na terenu⁵⁴.

Državama su članicama dostupni znatni iznosi za sadašnje programsko razdoblje u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondova) te postoji znatno područje primjene tih fondova za potporu integracijskim mjerama. Točnije, Europskim socijalnim fondom (ESF) i Europskim fondom za regionalni razvoj (ERDF) osigurava se potpora socijalnoj uključenosti, obrazovanju i ulaganju povezanom s tržištem rada⁵⁵. Na primjer, u okviru ESF-a državama članicama dostupna je 21 milijarda EUR za promicanje socijalne uključenosti, suzbijanje siromaštva i diskriminacije, dok su države članice u okviru ERDF-a dodijelile 21,4 milijarde EUR. ERDF-om se može pridonijeti mjerama za potporu ulaganjima u infrastrukturu za zaposlenje, socijalnu uključenost i obrazovanje, kao i za smještaj, zdravstvo, potporu poduzetnicima početnicima te za fizičku, gospodarsku i socijalnu obnovu zapostavljenih zajednica u urbanim i ruralnim područjima putem Programa za urbano inovativno djelovanje⁵⁶.

⁵¹ Projekti su uglavnom bili usmjereni na jezično osposobljavanje, građanski odgoj, omogućivanje pristupa tržištu rada, razmjene s društvima domaćinima / međukulturni dijalog i izgradnju kapaciteta dionika integracijskih politika, uključujući razvoj alata i pokazatelja.

⁵² Drugim fondovima, kao što je Erasmus+, u razdoblju 2014. – 2015. osigurano je financiranje za više od 200 projekata usmjerenih na izbjeglice ili na izazove povezane s uključivanjem izbjeglica.

⁵³ Vidjeti: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_en.pdf

⁵⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/docs/synergies_between_amif_and_other_eu_funds_in_relation_to_migrants_en.pdf i <http://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=14499&langId=en>

⁵⁵ Dostupna su i financijska sredstva u okviru obaju fondova za izgradnju kapaciteta, dobro upravljanje i potporu MSP-ovima, čime se također može pridonijeti sveukupnom ulaganju za potporu integraciji državljana trećih zemalja.

⁵⁶ Europska je komisija 2015. izdala posebne smjernice za države članice kako bi riješila segregaciju u pogledu obrazovanja i smještaja marginaliziranih zajednica, uključujući migrante, u okviru programa europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (EAFRD) može se pridonijeti potpori integraciji u okviru prioriteta promicanja socijalne uključenosti, smanjenja siromaštva i gospodarskog razvoja u ruralnim područjima u sveukupnom iznosu od 14,4 milijarde EUR za mogućnosti stvaranja radnih mjesta i pružanja osnovnih usluga te djelovanje za socijalnu uključenost.⁵⁷

Komisija aktivno surađuje sa svim relevantnim dionicima kako bi osigurala da se svi financijski instrumenti iskorištavaju u najvećoj mogućoj mjeri na integriran i strateški usklađen način. Ona promiče razmjenu iskustava među subjektima i fondovima te jačanje kapaciteta uključenih subjekata kako bi se osigurao koherentan pristup. Pojačani dijalog i uzajamno učenje već se odvijaju putem Odbora Fonda za azil, migracije i integraciju i Fonda za unutarnju sigurnost⁵⁸. Drugi je primjer nedavno uspostavljena transnacionalna mreža suradnje za migracije Europskog socijalnog fonda koja upravljačkim tijelima ESF-a, socijalnim partnerima i drugim relevantnim akterima omogućuje razmjenu iskustava u pogledu najboljih načina za upotrebu financijskih sredstava ESF-a (i u kontekstu sinergija s Fondom za azil, migracije i integraciju) za integraciju državljana trećih zemalja. Komisija će nastaviti produbljivati svoj strateški dijalog s pojedinačnim državama članicama putem namjenskih sastanaka te osiguravanjem prilagođenih smjernica kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristila dostupna financijska sredstva te istražile dodatne mogućnosti u okviru postojećih programa.

Nadalje, Komisija će nastaviti poticati države članice, regionalna i lokalna tijela te socijalne partnere i nevladine organizacije da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste mehanizme partnerstva za provedbu fondova EU-a⁵⁹. Države članice trebale bi organizacijama, posebno onima s inovativnim pristupima, pružiti najveće moguće prilike za sudjelovanje u pozivima na podnošenje prijedloga u okviru nacionalnih programa na temelju tih fondova.

Naposljetku, Komisijin je cilj povećati financijsku potporu EU-a državama članicama za integraciju državljana trećih zemalja u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju u kontekstu nacrtu proračuna za 2017.

Vidjeti: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segreatio_n_en.pdf

⁵⁷ Kao dio europskih strukturnih i investicijskih fondova, Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo (EMFF) može se pridonijeti socijalnoj uključenosti migranata osiguravajući im stručno osposobljavanje i obrazovanje, kao i potporu za poduzetnike početnike ako žele postati samozaposleni. Njime se može poduprijeti i provedba integriranih lokalnih razvojnih strategija kojima se migrantima također može osigurati široki raspon usluga. U okviru Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) može se pružiti potpora za pružanje osnovne materijalne pomoći i/ili mjera socijalne uključenosti državljanima trećih zemalja ako su oni dio ciljne skupine utvrđene na nacionalnoj razini. U okviru programa ERASMUS+ državama se članicama osigurava 400 milijuna EUR za poboljšanje socijalne uključenosti putem obrazovanja. EU putem 7. okvirnog programa i programa Obzor 2020. osigurava financijska sredstva za istraživanje o integraciji migranata. Za pregled najvažnijih nalaza povezanih rezultata i najvažnijih rezultata vidjeti pregled politike Europske komisije naslova „Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities” iz 2016., str 51. – 87.

⁵⁸ Fond za unutarnju sigurnost.

⁵⁹ U skladu s odredbama Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 240/2014 od 7. siječnja 2014. o europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru Europskih strukturnih i investicijskih fondova, SL L 74, 14.3.2014, str. 1. – 7.

5. SLJEDEĆI KORACI

Akcijskim planom EU-a za integraciju Komisija utvrđuje političke prioritete i alate za konkretne mjere koje će se poduzeti na razini EU-a kako bi se osigurala potpora djelovanju u pogledu integracije koje se poduzima na razini država članica radi daljnjeg razvoja i jačanja integracijskih politika diljem EU-a. Stiglo je vrijeme za jačanje napora u svim područjima kako bi smo izgradili otpornija, povezana i u konačnici snažnija društva. Komisija će nastaviti isticati prioritet integracije useljenika, nediskriminacije i uključivanja u sve relevantne mjere i područja politike te od država članica očekuje isto.

Nadalje, Komisija će nastaviti pratiti integracijske politike i ishode na temelju sadašnjih alata i pokazatelja te dodatno ih razvijajući, uključujući dodatno jačanje suradnje s relevantnim akterima⁶⁰. Na temelju toga Komisija će nastaviti analizirati ishode integracije državljana trećih zemalja te, prema potrebi, usmjeravati države članice u okviru europskog semestra⁶¹.

Države se članice pozivaju na ažuriranje i jačanje svojih integracijskih politika za državljanu trećih zemalja koji u njima zakonito borave, polazeći od ovog Akcijskog plana, s obzirom na nove i buduće izazove te kako bi se osiguralo da su sve relevantne politike usmjerene na podupiranje cilja izgradnje povezanih društava. Države bi članice također trebale strateški ispitati kako se druge odgovarajuće financijske potpore, uz financijska sredstva Fonda za azil, migracije i integraciju koja su posebno prilagođena integraciji, mogu pravodobno usmjeriti u okviru programa europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih financijskih instrumenata EU za potporu njihovim integracijskim ciljevima te pojačati sinergije i nadopunjavanje diljem različitih područja i razina politike.

Komisija će redovito preispitivati provedbu mjera predstavljenih u ovom Akcijskom planu i ostvarenog napretka, utvrđivati potrebne dodatne mjere te o tome izvješćivati Europski parlament i Vijeće.

POTPUNI PREGLED MJERA PREDVIĐENIH NA RAZINI EU-a ZA RAZDOBLJE 2016. – 2017.

	Mjere za potporu državama članicama na razini EU-a	Okvirni vremenski raspored	Ključni sudionici
--	--	----------------------------	-------------------

⁶⁰ Na primjer, EU je s OECD-om pokrenuo zajedničku međunarodnu usporedbu ishoda integracije koja tvorcima politika osigurava referentne vrijednosti kako bi mogli povezati rezultate u svojoj zemlji s rezultatima drugih država te utvrditi dobre prakse. OECD / Europska unija 2015., *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In* (Pokazatelji integracije useljenika 2015. – integracija). U budućnosti će se analizirati ishodi integracije na lokalnoj razini. Agencija EU-a za temeljna prava trenutačno prati socijalnu uključenost i sudjelovanje migranata i njihovih potomaka u društvu iz perspektive temeljnih prava te će 2017. objaviti rezultate drugog vala najveće ankete na razini EU-a o iskustvima u pogledu diskriminacije, viktimizacije povezane sa zločinima iz mržnje te društvenog sudjelovanja migranata i manjina (EU-MIDIS II).

⁶¹ Vidjeti Posebne preporuke po državama članicama za 2016. donesene 18. svibnja 2016.: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

Mjere prije odlaska / prije dolaska	Pokretanje projekata za potporu djelotvornim mjerama prije odlaska i prije dolaska, uključujući u kontekstu programa za preseljenje (npr. jezično osposobljavanje, informacije o kulturi i vrijednostima zemlje odredišta itd.) u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju	2016./2017.	Komisija, države članice, civilno društvo, treće zemlje
	Suradnja s državama članicama radi jačanja suradnje s odabranim trećim zemljama u pogledu mjera prije odlaska u okviru Akcijskog plana iz Vallette	2016.	Komisija, države članice, treće zemlje
	Nova Agencija Europske unije za azil omogućit će razmjenu najboljih praksi u području integracijskih mjera prije odlaska	2016. – 2017.	Komisija, države članice
Obrazovanje	Omogućivanje ocjene jezičnih kompetencija i učenja jezika na internetu u okviru programa Erasmus+ za otprilike 100 000 tek pristiglih državljana trećih zemalja, posebno izbjeglica	2016.	Komisija
	Pružanje potpore organizaciji događaja suradničkog učenja za nacionalna i regionalna tijela u pogledu uvodnih predavanja, ocjene vještina i jezičnih kompetencija, potpore djeci bez pratnje, međukulturne svijesti, priznavanja akademskih kvalifikacija i integracije u visokoškolske ustanove	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Stvaranje Europskih mreža politike za istražitelje, stručnjake, lokalne/regionalne donositelje odluka za razmjenu dobrih praksi u pogledu integracije tek pristiglih pojedinaca putem formalnog i neformalnog obrazovanja.	2017.	Komisija
	Uklanjanje prepreka za sudjelovanje djevojčica i dječaka koji su djeca migranata državljana trećih zemalja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju s pomoću razvoja europskoga kvalitativnog okvira za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (ECEC), uključujući pružanje pomoći osoblju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju pri odgovoru na specifične situacije pojedinačnih obitelji migranata	2016.	Komisija, države članice
	Promicanje unaprjeđenja vještina niskokvalificiranih osoba u okviru Novog programa vještina za Europu	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Financiranje transnacionalnih projekata i partnerstava za potporu uključivom obrazovanju, osposobljavanju i mladima, posebno projekata povezanih s migracijom i međukulturnim dijalogom u okviru programa Erasmus+	2016. – 2017.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Nastavak analize ishoda integracije državljana trećih zemalja u okviru Europskog semestra	godišnje	Komisija
	Pružanje potpore učiteljima i školskom osoblju u pogledu načina promicanja uključivog obrazovanja te ispunjavanja posebnih potreba učenika migranata i posebnih potreba u pogledu integracije izbjeglica putem internetskih tečajeva i aktivnosti za stručni razvoj putem internetske platforme <i>School Education Gateway</i>	2016.	Komisija
	Razvoj „Priručnika za vještine za državljane trećih zemalja” u okviru Novog programa vještina za Europu radi potpore pravodobnom utvrđivanju vještina i kvalifikacija za tražitelje azila, izbjeglice i druge državljane trećih zemalja.	2016. – 2017.	Komisija, države članice
Poboljšanje priznavanja <u>akademskih</u> kvalifikacija državljana trećih zemalja, među ostalim: – osposobljavanjem osoblja u prihvatnim objektima kako bi se omogućilo brže pokretanje postupka priznavanja kvalifikacija	2016. – 2017.	Komisija, države članice	

	<ul style="list-style-type: none"> – poboljšanjem pristupa postupcima za priznavanje akademskih kvalifikacija za korisnike međunarodne zaštite – poboljšanjem komunikacijskih kanala za razmjenu informacija između ENIC-NARIC centara (Europska mreža nacionalnih informacijskih centara za akademsko priznavanje) i relevantnih dionika, uključujući nevladine organizacije koje obavljaju obrazovne aktivnosti u prihvatnim objektima – razvojem priručnika za ocjenjivače kvalifikacija za lakše priznavanje akademskih kvalifikacija izbjeglica. 		
	Poboljšanje transparentnosti i razumijevanja kvalifikacija stečenih u trećim zemljama revizijom europskog kvalifikacijskog okvira (prijedlog Preporuke Vijeća donesene u okviru Novog programa vještina za Europu), čime će se pojačati njegova provedba i povećati područje primjene tako da će uključivati mogućnost uspostavljanja poveznica s kvalifikacijskim okvirima drugih regija svijeta	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Financiranje projekata kojima se promiče: brzo uključivanje u tržište rada i strukovno osposobljavanje (npr. ocjenom i vrednovanjem vještina, jezičnim osposobljavanjem usmjerenim na zaposlenje, osposobljavanjem na radnome mjestu) te integracija izbjeglica i žena u tržište rada (Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije / Fond za azil, migracije i integraciju)	2016. – 2017.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Promicanje razmjene obećavajućih praksi u pogledu integracije u tržište rada putem postojećih mreža i programa (Europska mreža javnih službi za zapošljavanje, koordinatori Jamstva za mlade, Program uzajamnog učenja i Europska mreža za ruralni razvoj)	2016.	Komisija, države članice
	Razvoj internetskog spremišta obećavajućih praksi integracije tražitelja azila i izbjeglica u tržište rada kao izvora podataka za tvorce politika	2016.	Komisija, države članice
	<i>Science4Refugee</i> : inicijativa za povezivanje izbjeglica i tražitelja azila koji imaju znanstvenu podlogu s odgovarajućim mjestima na sveučilištima i istraživačkim ustanovama u EU-u	2016. – 2017.	Komisija
	Osiguravanje financijskih sredstava za jačanje kapaciteta općina i lokalnih nadležnih tijela za prakse prihvata i integracije izbjeglica, s naglaskom na integraciji u tržište rada	2016./2017.	Komisija, države članice, lokalna i regionalna tijela
	Nastavak analize ishoda integracije državljana trećih zemalja u okviru europskog semestra	godišnje	Komisija
	Poboljšanje aktivnosti informiranja mladih ranjivih NEET-ova, uključujući onih s migrantskim podrijetlom, u okviru programa Jamstva za mlade	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Utvrđivanje najboljih praksi za promicanje i potporu poduzetništvu među migrantima i osiguravanje financiranja pilot-projekata za njihovo širenje	2016.	Komisija, države članice
	Uspostava natjecanja za socijalne inovacije kako bi se nagradile inovacije u proizvodima, tehnologiji, uslugama i modelima kojima se može poduprijeti integracija izbjeglica i drugih državljana trećih zemalja	2016.	Komisija, privatni sektor
	Promicanje razmjene obećavajućih praksi uključivanja u strukovno obrazovanje i osposobljavanje i suradničkog učenja putem postojećih političkih inicijativa i programa (Europski savez za naukovanje, Europski pakt za mlade,	2016. – 2017.	Komisija, države članice, privatni

	Erasmus+, ESF, Obrazovanje i osposobljavanje 2010.)		sektor
Pristup osnovnim uslugama	Promicanje upotrebe sredstava EU-a za prihvata, obrazovanje, smještaj, zdravstvene i socijalne infrastrukture za državljane trećih zemalja	2016. – 2017.	Komisija
	jačati suradnju s Europskom investicijskom bankom, osigurati financijska sredstva za privremeni smještaj i zdravstvenu skrb za tek pristigle državljane trećih zemalja te socijalni smještaj,	2016. – 2017.	Komisija, države članice, Europska investicijska banka
	Promicanje suradničkog učenja među državama članicama o načinima rješavanja izazova u pogledu smještaja	2017.	Komisija, države članice
	Podupiranje najboljih praksi u pružanju skrbi ranjivim državljanima trećih zemalja i izbjeglicama, uključujući žene, djecu i starije osobe u okviru Zdravstvenog programa (Godišnji plan rada za 2016.)	2016.	Komisija, države članice, dionici u području zdravstva
	Razvoj pilot-modula osposobljavanja za zdravstvene djelatnike i službenike zadužene za provedbu zakona o zdravstvu za državljane trećih zemalja u cilju nadogradnje i jačanja vještina i sposobnosti stručnjaka za primarnu zdravstvenu zaštitu te promicanja cjelovitog pristupa zdravstvenoj skrbi pojedinaca	2016. – 2017.	Komisija, države članice, dionici u području zdravstva
Aktivno sudjelovanje i socijalna uključenost	Razvoj priručnika i paketa instrumenata za stručnjake za kulturnu svijest i izričaj; međukulturnog dijaloga; aktivnog sudjelovanja državljana trećih zemalja u političkom, društvenom i kulturnom životu te sportskim aktivnostima u društvima domaćinima; doprinosa radu s mladima	2016. – 2017.	Komisija, države članice, dionici u području obrazovanja
	Pokretanje projekata za promicanje međukulturnog dijaloga i europskih vrijednosti putem kulture, filmova i umjetnosti (Kreativna Europa)	2016.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Financiranje projekata kojima se promiče sudjelovanje državljana trećih zemalja u političkom, društvenom i kulturnom životu u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju	2016. – 2017.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Financiranje mreže gradova, projekti bratimljenja gradova i projekti civilnog društva u pogledu sudjelovanja građana, uključujući za državljane trećih zemalja, u okviru programa Europa za građane	2016. – 2020.	Komisija, države članice, lokalna i regionalna tijela, civilno društvo
	Borba protiv ksenofobije s pomoću podizanja svijesti i promicanja najboljih praksi u borbi protiv ksenofobnih radnji i govora u kontekstu novonastale skupine na visokoj razini EU-a za suzbijanje rasizma, ksenofobije i drugih oblika netolerancije	od 2016. nadalje	Komisija, države članice, civilno društvo
	Promicanje projekata koji se bave integracijom izbjeglica u okviru Europske volonterske službe (dio programa Erasmus+)	2016.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Financiranje projekata za sprječavanje i suzbijanje rasizma i		Komisija,

	ksenofobije, uključujući zločin iz mržnje i govor mržnje, inicijativa za bolje razumijevanje među zajednicama i poticanje organizacije međuvjerskih i međukulturnih aktivnosti i projekata te nevladinih organizacija u EU-u koje se bave suzbijanjem diskriminacije u okviru programa Prava, jednakost i građanstvo	2016. – 2017.	države članice, civilno društvo
	Izrada <i>web</i> -mjestâ na kojem se nalaze sve informacije o relevantnim financijskim sredstvima EU-a za potporu projektima i inicijativama kojima se potiče tolerancija i suzbijaju rasizam, ksenofobija i diskriminacija	2016.	Komisija
	Financiranje projekata za širenje i preuzimanje dobrih praksi kojima se promiče socijalna uključenost na lokalnoj razini, uključujući integraciju u okviru programa Erasmus+	2016. – 2017.	Komisija
	Razvoj paketa instrumenata za tvorce politika i mlade radnike u pogledu doprinosa zaposlenja mladih te informalnog i neformalnog učenja integraciji	2016. – 2017.	Komisija, države članice, dionici u području obrazovanja
	Financiranje transnacionalnih kulturnih i audiovizualnih projekata za potporu integraciji izbjeglica u okviru programa Kreativna Europa	2016.	Komisija, civilno društvo
	Pokretanje projekata za promicanje socijalne uključenosti putem mladih i sporta u okviru programa Erasmus+	2016.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Financiranje projekata za rano utvrđivanje, zaštitu i integraciju državljana trećih zemalja koji su bili žrtve trgovine ljudima, s naglaskom na djeci i djeci bez pratnje u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju	2016. – 2017.	Komisija, države članice, civilno društvo
	Nastavak suradnje s Europskim parlamentom i Vijećem u pogledu donošenja direktive za suzbijanje diskriminacije		
	Utvrđivanje i širenje dobrih praksi pružanja potpore ženama	2016. – 2017.	Komisija, države članice, civilno društvo
Alati za usklađivanje, financiranje i praćenje	Jačanje Mreže nacionalnih kontaktnih točaka za integraciju te njezina preobrazba u „Europsku integracijsku mrežu” kojom se promiče uzajamno učenje među državama članicama	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Promicanje suradnje među različitim razinama upravljanja, uključujući na regionalnoj i lokalnoj razini, putem Partnerstva u okviru Programa EU-a za gradove, s naglaskom na integraciji državljana trećih zemalja	2016. – 2017.	Komisija, države članice, lokalna i regionalna nadležna tijela
	Potporna inovativnom djelovanju na lokalnoj razini putem ciljanog financiranja, uključujući u okviru Programa za urbano inovativno djelovanje	2016. – 2017.	Komisija, lokalna i regionalna nadležna tijela
	Jačanje usklađivanja i strateškog ujednačavanja svih relevantnih financijskih instrumenata EU-a radi povećanja utjecaja potpore EU-a na sveukupnu integraciju državljana trećih zemalja	2016. – 2017.	Komisija, države članice
	Osnaživanje suradnje putem namjenskih razmjena i posjeta	2016. –	Komisija,

	s nacionalnim nadležnim tijelima u okviru svih relevantnih fondova EU-a	2017.	države članice
	U kontekstu načela partnerstva i podijeljene odgovornosti, povećanje sudjelovanja svih relevantnih aktera podupiranjem razmjena iskustava među različitim akterima u vezi s upotrebom financijskih sredstava ESF-a za integraciju izbjeglica putem transnacionalne mreže suradnje ESF-a za migracije	2016. – 2017.	Komisija, države članice, drugi sudionici
	Daljnji razvoj dokaza o integraciji na razini EU-a, među ostalim praćenjem ishoda integracije na lokalnoj razini	2016. – 2017.	Komisija, države članice, i u suradnji s OECD-om
	Praćenje socijalne uključenosti i sudjelovanja migranata koji su državljani trećih zemalja u društvu iz perspektive temeljnih prava	2016.	Agencija EU-a za temeljna prava